

KÜLTÜRLERARASI YENİ MEDYA: SOSYAL MEDYANIN KÜLTÜRLERARASI İLETİŞİM ÜZERİNDE ALGILANAN ETKİLERİ

INTERCULTURAL NEW MEDIA: PERCEIVED IMPACTS OF SOCIAL MEDIA ON INTERCULTURAL COMMUNICATION

Zeynep Aksoy¹

ÖZ

Yirminci yüzyıl boyunca yüz yüze ilişkiler üzerinden tanımlanan kültürlerarası iletişim kavram ve modelleri günümüzün dijital iletişim dinamiklerini açıklamak için yetersiz kalmaktadır. Kültürel değer, norm, inanç ve iletişim davranışları bakımından farklılıklar taşıyan insanların dijital iletişim araçları sayesinde artan karşılaşma olanağı çeşitli fırsatlar ve tehditler getirmektedir. Dolayısıyla yeni medya ve kültürlerarası iletişim çalışmalarının bir arada ele alınması önemlidir. Bu bağlamda, bu çalışmanın amacı sosyal medyanın kültürlerarası iletişim üzerindeki algılanan etkilerini incelemektir. Araştırma grubunu 2018-2019 akademik yılında öğrenci değişim programları ile İzmir Ekonomi Üniversitesi'nde öğrenim gören uluslararası öğrenciler oluşturmaktadır (n=101). Öğrencilerin sosyal medyanın kültürlerarası iletişim üzerindeki olası etkilerini nasıl algıladıklarını değerlendirmek amacıyla anket çalışması uygulanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, sosyal ağlarda farklı kültürlerden bireyler ile arkadaşlık kuran uluslararası öğrenciler için sosyal medya kültürlerarası arkadaşlıkları geliştirmekte ve kültürlerarası etkileşimi kolaylaştırmaktadır. Ayrıca bu öğrenciler sosyal medyanın kültürel bilgi, kültürlerarası özgüven, kültürel farkındalık ve esneklik üzerinde olumlu etkilerde bulunduğu yönünde değerlendirme yapmaktadır. Bu unsurlar kültürlerarası iletişim yeterliğinin tutum ve bilgi boyutu ile ilişkili bulunmaktadır. Çalışma, günlük yaşamda sosyal medya kullanımı ile kültürlerarası yeterlik gelişimi arasındaki ilişkinin ileriki araştırmalarda incelenmesi için öneriler sunmaktadır.

Anahtar sözcükler: kültürlerarası iletişim, kültürel farkındalık, sosyal medya, sosyal ağ, uluslararası öğrenciler

ABSTRACT

Intercultural communication concepts and models described on the basis of face-to-face relations during twentieth century remain insufficient in explaining today's dynamics of digital communication. Increased possibility of encounters of people with diverse cultural values, norms, beliefs and communication behaviors bring various opportunities and threats. Therefore, it is important to consider new media and intercultural communication studies together. In this respect, this study aims to examine perceived impacts of social media on intercultural communication. The study group involves international students at Izmir University of Economics in 2018-2019 academic year (n=101). In order to evaluate how students perceive the effects of social media on intercultural communication, a survey study was applied. Results of the study indicate that social media develops intercultural friendships and facilitates intercultural interactions for the students who build friendships with individuals from diverse cultures. Moreover, these students evaluate that social media positively impacts on cultural knowledge, intercultural confidence, cultural awareness and flexibility. These aspects are related with the attitude and knowledge dimensions of intercultural communication competence. The study presents propositions for further examination of the relationship between the daily use of social media and intercultural competence development.

Keywords: intercultural communication, cultural awareness, social media, social network, international students

¹ Dr. Öğr. Üyesi, İzmir Ekonomi Üniversitesi İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü, zeynep.aksoy@ieu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-0297-0372

GİRİŞ

Yirminci yüzyılın ortalarında temelleri atılan kültürlerarası iletişim disiplini 1980'ler itibariyle küreselleşmenin etkisiyle gerek akademik çevrede gerekse uygulamada hızla gelişen bir alan haline gelmiştir. Gönüllü ve zorunlu olarak ülkelerin sınırlarını aşan insan hareketliliği farklı kültürlerden birey ve grupları karşılaştıran, bir arada yaşamaya yönelten ana nedenler olarak kültürlerarası iletişimin inceleme alanı olmuştur. Günümüzde ise iletişimin dijitalleşmesi ile birlikte kültürler arasındaki etkileşimler giderek yoğunlaşmakta ve karmaşıklaşmaktadır. Bölgesel savaşlar neticesinde ortaya çıkan zorunlu kitlesel göçler, yükseköğretim öğrencilerinden uluslararası işletmelerde çalışanlara kadar ülkeler arası yoğun hareketlilik farklı kültürel kodlara sahip insanların daha fazla bir arada yaşamaları gerekliliğini doğurmaktadır. Öte yandan, insanlar coğrafi olarak yer değiştirmese dahi zaman ve mekândan bağımsız iletişimi mümkün hale getiren çevrimiçi iletişim, kültürlerin karşılaşmasını kaçınılmaz kılmaktadır.

Geleneksel medya kurumları ile ana akım eğlence yayıncılığının küresel ölçekte tekelleşmesi ve Web 2.0 sayesinde herkesin her an her habere ulaşabilir olması kültürler arasından ziyade kültürler aşırı bir iletişimin varlığını sağlamaktadır (Bonfadelli, 2017). Dolayısıyla, yeni medya; iletişim engellerine, sorunlarına ve çözüm yollarına odaklanan kültürlerarası iletişim açısından kuşkusuz farklı dinamikler sunmaktadır. Çoğunlukla yüz yüze iletişime dayanan ilişkiler ağını inceleyerek ortaya konulan kavram ve kuramların bugünkü kültürlerarası etkileşimleri açıklamada yeterli olması mümkün görünmemektedir. Gerek gündelik alışkanlıklar içinde gerekse profesyonel dünyada çevrimiçi iletişim araçlarının yoğun olarak kullanılıyor olması, kültürlerarası iletişim kavram ve modellerinin yeniden değerlendirilmesi gereğini doğurmaktadır.

Dijitalleşme, mobil teknoloji ve sosyal ağların gelişimi iletişimi kaçınılmaz olarak etkilemektedir. Landau, Eisikovits ve Rafaeli (2019) sosyal ağlarda kişiler arası reddedilme yaşayan ergenlerin bu sorunla baş etme yollarını ortaya koymaktadır. Çakmak ve Müezzini (2018) üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanım düzeyleri ile kişiler arası iletişim becerileri arasında olumlu bir ilişki olduğunu ileri sürmektedir. Çat ve Özsoy'un (2018) 323 üniversite öğrencisi arasında gerçekleştirdikleri araştırma, sosyal medya aracılığıyla paylaşılan kutlama mesajlarının duygu aktarımını sınırlandırdığını ve katılımcıların aslında yüz yüze iletişimi tercih ettiklerini ortaya koymaktadır. Kişiler arası iletişimin özünü oluşturan yüz yüze olma halinin yerini, akıllı telefonlarda kolaylıkla kullanılan sosyal medya uygulamaları almış gibi görünmektedir. Diğer yandan Türkiye'de yapılan çalışmalara bakıldığında, sosyal medya

kullanımının kültürlerarası iletişimi nasıl etkilediğine dair sınırlı sayıda araştırma olduğu görülmektedir. Kültürlerarası duyarlılık üzerine yapılan bu çalışmalardan biri olan Bekiroğlu ve Balcı'nın (2014) çalışmasında, sosyal medyada farklı kültürlerden insanlar ile iletişim kurma sıklığı arttıkça kültürlerarası duyarlılık düzeylerinde artış olduğu tespit edilmiştir. Baksi, Sürücü ve Duman da (2019) hemşirelik öğrencileri arasında gerçekleştirdikleri çalışmalarında benzer bir sonuç elde etmişlerdir.

İnternet temelli sosyal ağlar aracılığıyla kültürlerarası yeterliklerin geliştirilmesi üzerine yabancı dil eğitimi alanında yoğun çalışmaların olduğu bilinmektedir. Vurdien (2014) yabancı dil eğitiminde “sınıf ortamının farklı bir kültürü öğrenmek için yetersiz kalması nedeniyle sosyal ağların öğrencilere farklı ülkelerden akranları ile iletişim kurma olanağı sağladığını” belirtmektedir (s. 399). Farklı ülkelerdeki öğrenci grupları arasında sosyal ağ siteleri aracılığı ile sağlanan çevrimiçi iş birliği ortamının öğrencilere kültürlerarası iletişim becerileri kazanmalarında yardımcı olabildiği düşünülmektedir (Vurdien, 2014). Dil eğitiminde olduğu gibi işletmelerde de uluslararası çalışanlar ve yöneticiler için kültürlerarası eğitimin yeni medya araçları ile entegre biçimde verilmesi ile ilgili çalışmalar mevcuttur. Wankel (2016) çalışanların kültürlerarası eğitiminde sosyal medyanın etkin bir biçimde kullanılmasını önermektedir. Yapılandırılmış eğitim süreçleri içinde sosyal medyanın kültürlerarası bilgi, tutum ve davranış gelişimi için bir araç olarak kullanılması son derece anlamlıdır. Diğer taraftan sosyal medyanın kültürlerarası etkileşimler için bireysel kullanımının ne türden etkileri olduğu üzerine daha fazla araştırma yapılması gerekli görülmektedir. Bu bağlamda, bu çalışmanın amacı, kendi kültürlerinden farklı bir kültür içinde bulunan bireylerin, sosyal medya kullanım alışkanlıklarını ve sosyal medyanın kültürlerarası iletişim üzerinde algıladıkları etkilerini değerlendirmektir.

KÜLTÜRLERARASI İLETİŞİM VE YENİ MEDYA

Kültürlerarası iletişim farklı kültürlerden gelen bireylerin davranış ve iletişim biçimlerini anlamaya ve bu farklılıklardan kaynaklanan iletişim sorunlarına çözüm yolları üretmeye çalışan; “antropoloji, sosyoloji, psikoloji, uluslararası ilişkiler gibi farklı bilim dallarının ilgilendiği çoklu bir disiplindir” (Aksoy, 2015, s. 32). İkinci Dünya Savaşı sırasında temelleri atılan bu bilim dalı için, kültürlerarası iletişim adı ilk kez Edward T. Hall (1959) tarafından kullanılmıştır. Küresel işletmelerin faaliyetlerini artırmaya başladığı 1970'ler ile birlikte ise özellikle Geert Hofstede'nin (1980) karşılaştırmalı çalışmaları kültürlerarası iletişim ve kültürlerarası yönetim alanlarının gelişmesini sağlamıştır. Bu dönemde özellikle Enformasyon Sistemleri Kuramı (Hall, 1976, 1987) ve Kültürel Boyut Kuramı (Hofstede, 1980, 1984) temel alınarak yapılan araştırmalar ve eğitim programları ülke kültürlerini ve bu kültürlerde yaşayan

insanların iletişim ve yaşam biçimlerini karşılaştırmaya yönelik olmuştur. Ancak yirmi birinci yüzyıla girilmesi ile birlikte bilgi iletişim teknolojilerinde yaşanan hızlı ilerleme, kültürler arasındaki karşılaşmaların ‘geleneksel’ olarak ifade edilebilecek kuramlara dayanarak açıklanmasını zorlaştırır olmuştur.

Kültürlerarası iletişim disiplininin gelişiminde öncü olan araştırmacıların antropolojik çalışmaları, kültürler arasındaki benzerlik ve farklılıkları belirli kavramlar çevresinde sınıflandırmak üzerine olmuştur. Belirli bir toplum içinde sosyalleşen bireyin sözlü-sözsüz iletişim davranış kalıplarında belirleyiciliği olduğu kabul edilen kültürün temel varsayımlarını bilmek kültürel farkındalık açısından önem taşımaktadır. Ancak sadece bilgi sahibi olmak yeterli değildir. Kültürlerarası iletişimciler için daha önemli mesele bireylerin tutum ve davranışlarında değişiklik yapabilme kapasitesine sahip olmanın yollarını öğrenmeleridir. Özellikle yirminci yüzyılın ikinci yarısında dünyanın farklı yerlerinde görev yapan diplomatlar, mühendisler, araştırmacılar, iş insanları ve çokuluslu şirketlerin çalışanları kültürlerarası iletişim becerileri kazanmanın önemini yaşayarak öğrenmişlerdir. Bu nedenle kültürlerarası yeterlik kavramına ilgi giderek büyümüş ve ampirik çalışmalar neticesinde modeller geliştirilmiştir. Kültürlerarası iletişim yeterliği konusunda yapılan bilimsel çalışmalar kültürlerarası iletişim alanının kayda değer bir bölümünü kapsamaktadır. “Farklı bir kültürde etkin ve uygun davranışları gösterebilme becerisi” olarak tanımlanan (Spitzberg, 2000, s.380) kültürlerarası iletişim yeterliği *tutum*, *bilgi*, *davranış* olmak üzere üç bileşenden oluşmaktadır (Spitzberg ve Changnon, 2009). *Tutum*, kültürlerarası iletişim yeterliğinin motivasyonel boyutunu ifade etmekte ve kültürel farklılıklara karşı açıklık, ilgi, merak, farklı kültürlere saygı duymak ve esneklikten oluşurken, *bilgi* boyutu farklı kültürler hakkındaki genel ve spesifik bilgi kapasitesini içermektedir (Deardorff, 2006; Bennett, 2009). *Davranış* boyutu ise tutum ve bilginin gerekli ortam ve durumlarda yansıtılması becerilerini ifade etmektedir (Aksoy, 2015). Bireyin farklı kültürler içinde etkin ve uygun biçimde sözlü ve sözsüz iletişim davranışları gösterebilme becerisi davranışsal boyutu oluşturmaktadır. Farklı kültürel geçmişe sahip olan bireylerin etkileşimlerinin ön yargı ve stereotiplerden mümkün olduğunca arınmış, karşılıklı öğrenme ve gelişmeye açık olarak sürmesi bugünkü küresel dijital iletişim çağında daha fazla önem kazanmaktadır.

Kültürlerarası iletişimin kuramsal çerçevesinin yeni medya ile uyumlu bir biçimde geliştirilmesi için “kültürel kuram, kültürlerarası iletişim kuramları, dil ve kültürün çevrimiçi kültürlerarası iletişim üzerindeki etkisi, çevrimiçi öğrenme ortamlarının geliştirilmesi” olmak üzere en az dört alanda kuramsal gelişmeye gereksinim olduğu vurgulanmaktadır (Macfadyen,

Roche ve Doff, 2004, ss. 47-48). Shutter (2012) da kültürlerarası iletişim alanının yeni medyayı kapsayacak bir şekilde geliştirilmesi için ‘Kültürlerarası Yeni Medya Çalışmaları’ adı ile daha kapsayıcı bir alan önermekte, bu alanda yapılabilecek araştırmaları beş ana başlık altında sıralamaktadır. Bunlar; kültürel kimlik, kültürlerarası diyalog, üçüncü kültür, kültürlenme ve kültürlerarası yeterlidir (Shutter, 2012). Benzer şekilde Chen (2012) de yeni medyanın kültürlerarası çalışmalara dahil edilmesi gerekliliğini vurgulamakta; kültürün yeni medya üzerindeki etkisi, yeni medyanın kültürel kimlik üzerindeki etkisi ve yeni medyanın kültürlerarası etkileşim üzerindeki etkisi olmak üzere üç ana başlık içeren bir araştırma çerçevesi sunmaktadır.

Alanyazın incelendiğinde, kültürlerarası çalışmaları yeni medya kapsamında inceleyen araştırmaların arttığı görülmektedir. McEwan ve Sobre-Denton (2011) çevrimiçi toplulukların ve sosyal ağların kültürlerarası iletişim için eşsiz olanaklar sunduğunu vurgulamaktadır. İnternet teknolojisinin sunduğu olanaklardan biri sosyal medyanın eğitim ve öğretimde kullanılmasıdır. “Bilgi paylaşımını kolaylaştırmak, sosyal etkileşimleri desteklemek ve bir topluluk hissi oluşturmak için daha fazla eğitimci sosyal medyayı kullanmaktadır” (Ngai, 2019, p. 433). Batardière (2015), çevrimiçi tartışma forumunun üniversite öğrencilerinin öğrenme deneyimlerine olan etkisini incelediği çalışmasında, uygulamada bir öğretmenin olmasının çevrimiçi kültürlerarası etkileşimler üzerinde dolaylı bir etkisi olduğunu ortaya koymaktadır. Pikhart’ın (2018) çalışması, web sitesi programcılarının kültürlerarası farkındalığına odaklanmakta, internet içeriğinin farklı dillere çevrilmesi sürecinde bu farkındalığın son derece eksik olduğunu vurgulamaktadır. Bir başka çalışmada ise (Wang, 2012), Facebook platformunun üniversite öğrencileri arasındaki kültürlerarası iş birliğine katkısı değerlendirilmekte; Facebook’un eğitsel amaçlar için uygun olduğu ancak proje sonrasında kültürlerarası arkadaşlığın sürdürülmesi için bireysel motivasyon ve çabanın gerekliliği gösterilmektedir. Coffey ve arkadaşları (2013), Chen ve Starosta (2000) tarafından geliştirilen kültürlerarası duyarlılık ölçeğini (*Intercultural Sensitivity Scale-ISS*) internet ortamında test ettikleri araştırmalarında bireylerin üç boyutlu sanal ortamda, kısıtlı web sitelerine göre daha fazla kültürlerarası duyarlılık düzeyi gösterdiklerini ortaya koymaktadırlar. Dijital iletişim araçları, bir yandan uzaktan öğrenmeye ve kültürlerarası öğrenme süreçlerine katkı sağlarken, diğer yandan kültürlerarası iletişimin alanına giren sorun ve olguları etkilemektedir.

Pek çok uygulamayı (blog, forum, interaktif oyun vb.) barındıran sosyal medya içinde Sosyal Ağ Siteleri (*Social Network Sites-SNSs*), mobil telefon teknolojisinin gelişmesiyle birlikte en çok kullanılan platformlar olarak karşımıza çıkmaktadır

(<https://www.statista.com/topics/1164/social-networks/>). Farklı kültürler içinde çalışan profesyonellerin sosyal ağ sitelerinde oluşturdukları kültürlerarası gruplardaki diyalogları inceleyen Aksoy (2016), üyelerin iş ve barınma gibi temel gereksinimlerde veya bilgi/öneri arayışında iletişim kurduğunu göstermektedir. Sosyal medyanın kültürlerarası uyum üzerindeki etkisini inceleyen Sawyer ve Chen (2012), sosyal medya aracılığıyla kurulan ilişkiler neticesinde bireylerin kültürlerarası uyum sorunlarının üstesinden geldiğini ve bunun bir topluluk hissi oluşturduğunu ileri sürmektedir. Forbush ve Foucault-Welles (2016) sosyal ağ sitelerini farklı ağlar oluşturmak için kullanan uluslararası öğrencilerin ev sahibi ülkede daha yüksek sosyal ve akademik uyum düzeyleri gösterdiğini ortaya koymaktadır. Sosyal medya uygulaması olan sosyal ağlar kültürlerarası ilişkilerin kurulduğu, bilgi paylaşımının gerçekleştiği ve gerçek yaşamda karşılaşılabilecek olası kültürlerarası sorunlar ile baş etmek için topluluk hissinin inşa edildiği sanal ortamlardır. Bu ağlarda kurulan etkileşim, kültürlerarası uyum ve anlayışın gelişmesinde çözüm olanakları sunmakla beraber yeni sorunlar ortaya çıkarma olasılığı da taşımaktadır. Bir yandan sınırlar aşılırken bir yandan yeni sınırlar oluşabilmektedir. Sosyal medyanın kültürlerarası iletişim üzerindeki olumlu veya olumsuz etkilerinin anlaşılması önemli görülmektedir.

ARAŞTIRMANIN AMACI

Shutter (2012) ve Chen'in (2012) önerdiği araştırma çerçevesine dayanan bu çalışmanın amacı sosyal medyanın kültürlerarası etkileşim üzerindeki algılanan etkilerini incelemektir. Bu amaçla araştırma, uluslararası öğrenci hareketliliği programları ile İzmir Ekonomi Üniversitesi'ne gelen öğrenciler arasında gerçekleştirilmiştir. Sosyal ağ siteleri uluslararası öğrenciler için eşsiz bir bilgi ve ilişki ortamı sunmaktadır (Kotowski ve Dos Santos, 2010). En az bir akademik dönemi İzmir Ekonomi Üniversitesi'nde geçiren uluslararası öğrencilerin kültürlerarası etkileşim ortamı içinde bulunmaları, araştırmanın amacı ile uygun bir çalışma evreni sağlamaktadır. Uluslararası öğrencilerin sosyal medyanın kültürlerarası ilişkiler üzerindeki etkisini nasıl değerlendirdiklerini incelemek amacıyla belirlenen araştırma soruları şu şekildedir:

- S1.** Uluslararası öğrenciler kültürlerarası iletişim için sosyal medyayı nasıl kullanıyorlar?
- S2.** Uluslararası öğrenciler sosyal medyada kültürlerarası diyaloglara ne düzeyde katılım gösteriyorlar?
- S3.** Uluslararası öğrenciler sosyal medyanın kültürlerarası iklimini nasıl tanımlıyorlar?

S4. Uluslararası öğrenciler sosyal medyanın kültürlerarası iletişim üzerindeki etkilerini nasıl algılıyorlar?

S5. Uluslararası öğrencilerin sosyal medya kullanım alışkanlıkları ile kültürlerarası iletişim üzerindeki algılanan etkileri arasında anlamlı bir fark var mı?

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Betimleyici araştırma tasarımına sahip olan çalışmada niceliksel yaklaşım benimsenmiş ve verilerin toplanması için anket yöntemi kullanılmıştır. Araştırma konusuna ilişkin, belirlenen sorular çerçevesinde genel bir bakış açısı kazanmak için anket yöntemi uygun bir teknik olarak görülmektedir (Aslan ve Uyar, 2009). Aynı zamanda ileriki araştırmalara temel oluşturabilecek önermeler sunmak için anket yöntemi bireylerin düşünce ve tutumları hakkında tespitte bulunma olanağı sağlamaktadır. Sosyal medyanın kültürlerarası iletişim üzerindeki algılanan etkilerini incelemek amacıyla anket formu, kültürlerarası iletişim yeterliği modelinin (Deardorff, 2006) tutum, bilgi ve davranış boyutundaki kavram ve olgular (ön yargı, stereotip, duyarlılık vb.) temel alınarak hazırlanmıştır. Anket formunun birinci bölümünde öğrencilerin öz-değerlendirmelerini amaçlayan 16 adet 5’li Likert tipinde soru (1=hiçbir zaman, 2=nadiren, 3=bazen, 4=sıklıkla, 5=her zaman) ve bir adet sosyal medyanın iklimini tanımlamaya yönelik liste sorusu; ikinci bölümünde ise katılımcıların sosyal medya kullanımları ile demografik bilgilerine ilişkin veri toplamayı amaçlayan sorular bulunmaktadır. Anketin geçerliliğini sağlamak amacıyla soruların anlaşılır olduğundan emin olmak için 18 öğrenci ile ön uygulama gerçekleştirilmiştir. Ön uygulamada anket formunda yer alan iki sorunun benzer olduğu görülmüş ve birisi çıkarılmıştır. Cronbach’s alpha güvenirlik katsayısı .944 olarak bulunmuş olup, anketin güvenilir bir veri toplama aracı olduğu tespit edilmiştir. Araştırmada elde edilen veriler SPSS 21 paket programında analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde frekans analizi, bağımsız grup T testi (Independent T-Testi) ve Mann-Whitney U testleri kullanılmıştır.

Araştırma grubu

Araştırma 2018-2019 akademik yılında öğrenci değişim programları ile İzmir Ekonomi Üniversitesi’nde öğrenim gören uluslararası öğrenciler arasında yürütülmüştür. Araştırmanın ana kütlesi 252 uluslararası öğrenciden oluşmaktadır ve kütlenin tümüne üniversitenin uluslararası ilişkiler ofisi ve Erasmus Öğrenci Ağı (ESN) aracılığı ile ulaşılmıştır. Google form kullanılarak hazırlanan anket, ana kütlede yer alan tüm öğrencilere gönderilmiştir. Kolayda örnekleme tekniği uygulanmış ve ankete 101 öğrenci gönüllü olarak katılım sağlamıştır.

Cronbach's alpha güvenilirlik katsayısı .898 olarak hesaplanmıştır. Buna göre anket yüksek güvenilirliğe sahiptir.

Araştırmaya katılanların %79,2'si 18-24 yaş arasındadır. Katılımcıların %58,6'sı 1 yıldan az süredir, %41,4'ü ise 1 yıldan uzun süredir Türkiye'de yaşadığını belirtmiştir (Tablo 1).

Tablo 1. Türkiye'de kalış süresi

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
3 aydan az	16	15.8	16.2	16.2
3-6 ay	30	29.7	30.3	46.5
6 ay-1 yıl	12	11.9	12.1	58.6
1-3 yıl	6	5.9	6.1	64.6
3 yıldan çok	35	34.7	35.4	100.0
Toplam	99	98.0	100.0	
Missing	2	2.0		
Total	101	100.0		

BULGULAR VE TARTIŞMA

Kültürlerarası etkileşim ortamı olarak sosyal medyanın öğrenciler tarafından nasıl kullanıldığının ve algılandığının sorgulandığı araştırmada bulgular, araştırma sorularına uygun biçimde dört ana başlık altında ele alınmaktadır. Bunlar: 1) sosyal medya kullanım alışkanlıkları, 2) sosyal medyada kültürlerarası diyalog, 3) sosyal medyanın kültürlerarası iklimi, 4) sosyal medyanın kültürlerarası iletişim üzerindeki algılanan etkileri.

Uluslararası Öğrencilerin Sosyal Medya Kullanım Alışkanlıkları

Katılımcıların sosyal ağ sitesi kullanım alışkanlıkları ile ilgili tanımlayıcı istatistikler aşağıda sunulmaktadır (Tablo 2). Çalışmaya katılan uluslararası öğrencilerin en fazla kullandığı platformların Instagram (%87,1) Facebook (%56,4) ve Youtube (%41,6) olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Katılımcıların Sosyal Ağ Sitesi Üyelikleri

	N	Frequency	Percent	Valid Percent
Facebook	101	57	56.4	56.4
Instagram	101	88	87.1	87.1
LinkedIn	101	14	13.9	13.9
Twitter	101	21	20.8	20.8
Youtube	101	42	41.6	41.6
Tumblr	101	5	5.0	5.0

Sosyal medya kullanım alışkanlıklarına ilişkin benzer araştırmalar (Başoğlu ve Yanar, 2017; Hoşgör vd., 2017) 18-24 yaş grubu gençler arasında Facebook, Instagram ve Youtube'un en yaygın kullanılan sosyal medya platformları olduğunu göstermektedir.

Sosyal medyada geçirilen süre Tablo 3'te sunulmaktadır. Katılımcıların yarısından biraz fazlası (%52,5) sosyal medyada günde üç saatten az vakit geçirdiğini belirtmektedir.

Tablo 3. Sosyal medyada geçirilen süre

	Frequency	Percent	Cumulative Percent
Günde 3 saatten az	53	52.5	52.5
Günde 3-6 saat	42	41.6	94.1
Günde 6 saatten fazla	6	5.9	100.0
Total	101	100.0	

Sosyal medyada kültürlerarası diyalog

Araştırmada uluslararası öğrencilerin kültürlerarası diyalog için sosyal medyayı nasıl kullandıklarını anlamak amacıyla, sosyal ağ sitelerinde uluslararası gruplara üyelikleri (Tablo 4), bu gruplarda diyaloglara katılım düzeyleri (Tablo 5) ve farklı kültürlerden arkadaş edinip edinmedikleri (Tablo 6) sorgulanmıştır.

Tablo 4. Sosyal ağ sitelerinde uluslararası gruplara üyelik

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Evet	65	64.4	64.4	64.4
Hayır	36	35.6	35.6	100.0
Total	101	100.0	100.0	

Elde edilen verilere göre katılımcıların yaklaşık %65'i sosyal ağlarda uluslararası gruplara üye olduğunu belirtmektedir.

Tablo 5. Sosyal ağ sitelerinde kültürlerarası diyaloglara katılım

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Hiçbir zaman	6	5.9	5.9	5.9
Nadiren	16	15.8	15.8	21.8
Bazen	42	41.6	41.6	63.4
Sıklıkla	23	22.8	22.8	86.1
Her zaman	14	13.9	13.9	100.0
Total	101	100.0	100.0	

Uluslararası öğrencilerin yaklaşık %14'ü her zaman, %23'ü sık sık, %42'si ise bazen sosyal ağlarda kültürlerarası diyaloglara katıldığını belirtirken; %6'sı sosyal ağ sitelerindeki

diyaloglara hiçbir zaman katılmadığını ifade etmektedir. Katılımcıların çoğunun kültürlerarası diyaloglara katılma eğilimi gösterdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 6. Sosyal ağ sitelerinde kültürlerarası arkadaşlık kurma

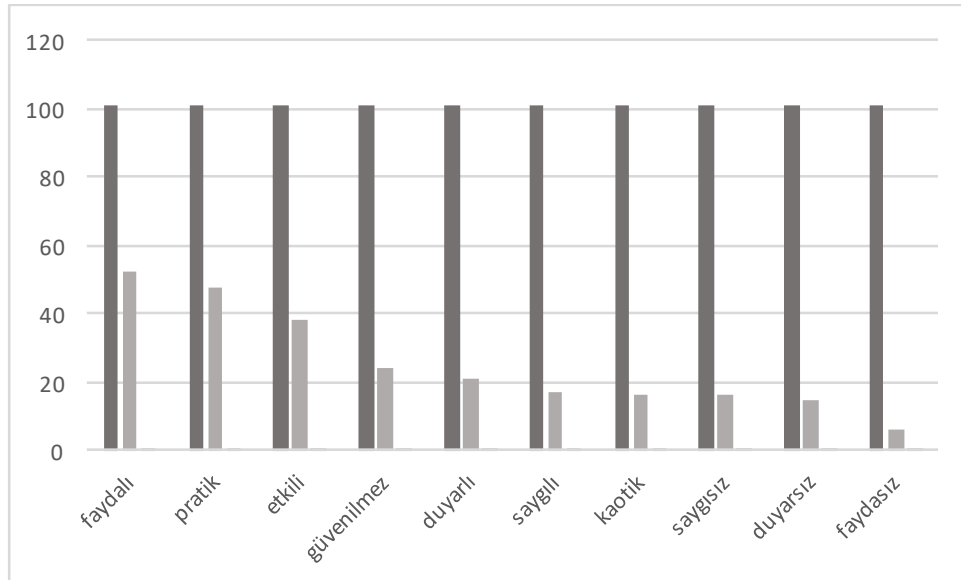
	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Evet	60	59.4	59.4	59.4
Hayır	41	40.6	40.6	100.0
Total	101	100.0	100.0	

Katılımcıların yaklaşık %60'ı sosyal ağ sitelerinde farklı kültürlerden bireyler ile arkadaşlık kurduğunu belirtmektedir.

Sosyal medyanın kültürlerarası iklimi

Araştırmada öğrencilerin, sosyal medyanın kültürlerarası iklimini nasıl değerlendirdiklerini anlamak için yöneltilen soruda olumlu ve olumsuz yöndeki belirli sıfatlar arasından seçim yapmaları istenmiştir. Elde edilen verilere göre katılımcılar sosyal medyanın kültürlerarası iklimi için en çok; faydalı (%51,5), pratik (%47,5) ve etkili (%37,6) değerlendirmelerini yapmışlardır. Araştırma verileri; saygısız (%16), duyarsız (%15) ve faydasız (%0,06) gibi olumsuz niteliklerin daha düşük düzeylerde tercih edildiğini göstermektedir (Grafik 1).

Grafik 1. Sosyal medyanın kültürlerarası iklimi

Kültürlerarası iklim konusu en başta eğitim ve öğretim alanında yapılan çalışmalarda ele alınmaktadır. Öğrenme süreçlerinde kültürlerarası atmosferin oluşturulması üzerine alan yazında pek çok çalışma mevcuttur (Liu ve Zhang, 2014; Rigamonti ve Scott-Monkhouse, 2015). Ayrıca örgütlerde kültürlerarası iklimin çalışan aidiyeti üzerindeki etkileri de bir

inceleme alanı olarak karşımıza çıkmaktadır (Luijters, Van der Zee ve Otten, 2008; Oetzel, McDermott, Torres, & Sanchez, 2012). Ancak sosyal medyanın kültürlerarası iletişim atmosferine ilişkin çalışmalara rastlanmamıştır. Dijital iletişim teknolojilerinin zamansal ve mekânsal sınırları ortadan kaldırmasının kültürler arasındaki bazı sınırların daha da keskinleşmesine yol açtığı bilinmektedir. Kültürlerarası iletişim açısından bu sorunların başında sosyal medyada öne çıkan ayrımcılık ve nefret söylemi gelmektedir (Andrade and Pischetola, 2016; Chetty ve Alathur, 2018). Bu bağlamda çalışmada katılımcıların sosyal medyanın kültürlerarası iklimini değerlendirmeleri istenmiştir. Çalışmaya katılan uluslararası öğrencilerin, sosyal medyanın kültürlerarası iklimi ile ilgili genellikle olumlu atıflarda bulunmaları dikkat çekicidir.

Sosyal medyanın kültürlerarası iletişim üzerindeki algılanan etkileri

Araştırmanın dördüncü sorusu kapsamında uluslararası öğrencilerin kültürlerarası etkileşimleri üzerinde sosyal medyanın algılanan etkisi analiz edilmiştir. Anket formunda katılımcılardan sosyal medya araçlarının kültürlerarası iletişimin çeşitli unsurları üzerindeki etkilerini puanlamaları istenmiştir. Tablo 7’de gösterildiği gibi çalışmaya katılan öğrencilerin yarısından fazlası sosyal medyanın kültürlerarası iletişim üzerindeki etkilerini olumlu olarak değerlendirmektedir.

Tablo 7. Sosyal medyanın kültürlerarası etkileşim üzerinde algılanan etkileri

İfade	Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Sıklıkla	Her zaman
Sosyal medya dünya görüşünü genişletir.	%0	%7,92	%29,7	%40,59	%21,78
Sosyal medya farklı kültürleri merak ve keşfetmeyi teşvik eder.	%0	%6,93	%24,75	%40,59	%27,72
Farklı kültürlerden kişilerin çevrimiçi etkileşimi kültürel ön yargıları azaltır.	%2,9	%8,91	%32,67	%40,59	%14,85
Farklı kültürlerden kişilerin sanal karşılaşması gerçek yaşamdaki kültürlerarası etkileşimleri kolaylaştırır.	%0,99	%9,9	%37,62	%35,64	%15,84
Sosyal ağ siteleri bireyleri ileriki kültürlerarası karşılaşmalara hazırlar.	%1,98	%16,83	%32,67	%34,65	%13,86
Sosyal ağ siteleri kültürlerarası arkadaşlıkları geliştirir.	%0,99	%5,94	%27,72	%36,63	%28,71
Sosyal ağ siteleri farklı kültürlerden bireyler arasında duyarlı iletişimi teşvik eder.	%1,98	%16,83	%31,68	%36,63	%12,87
Çevrimiçi kültürlerarası iletişim bireyin kültürel bilgisini geliştirir.	%0,00	%4,95	%30,69	%39,60	%24,75
Sosyal medya bireyin farklı kültürlere karşı duyarlılığını artırır.	%1,98	%11,88	%34,65	%41,58	%9,90

Sosyal ağ siteleri kültürlerarası deneyimleri için bireyin özgüvenini artırır.	%0,99	%11,88	%32,67	%34,65	%19,80
Sosyal medyada kültürlerarası iletişim kurmak farklı kültürlerin davranışlarına uyum göstermekte kolaylık sağlar.	%0,99	%10,89	%38,61	%36,63	%12,87
Sosyal medya kültürel farkındalığa olumlu katkıda bulunur.	%3,96	%13,86	%27,72	%39,60	%14,85
Sosyal medya bireylere kültürlerarası iletişim becerilere geliştirmede yardımcı olur.	%2,97	%8,91	%31,68	%33,66	%22,77
Dijital iletişim stereotipleştirmeyi azaltır.	%10,89	%25,74	%36,63	%16,83	%9,90
Sosyal medya kültürel farklılıklara karşı esnekliği artırır.	%2,97	%15,84	%31,68	%38,61	%10,89

Araştırma kapsamında sosyal medya kullanım alışkanlıkları ile sosyal medyanın kültürlerarası iletişim üzerindeki algılanan etkisi arasında anlamlı bir fark olup olmadığı incelenmiştir. Veriler Mann-Whitney U testi kullanılarak analiz edilmiştir (Tablo 8). Buna göre, sosyal ağ sitelerinde kültürlerarası arkadaşlık kurulması ile sosyal medyanın kültürlerarası iletişimin çeşitli unsurları üzerindeki algılanan etkileri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunmuştur ($p<0,05$). Sosyal ağlarda kültürlerarası arkadaşlık kuranların sosyal medyanın algılanan etkilerine ilişkin ortalamaları diğerlerine göre anlamlı biçimde daha yüksektir.

Tablo 8. Sosyal ağlarda kültürlerarası arkadaşlık kurma ile sosyal medyanın algılanan etkileri arasındaki istatistiksel ilişki

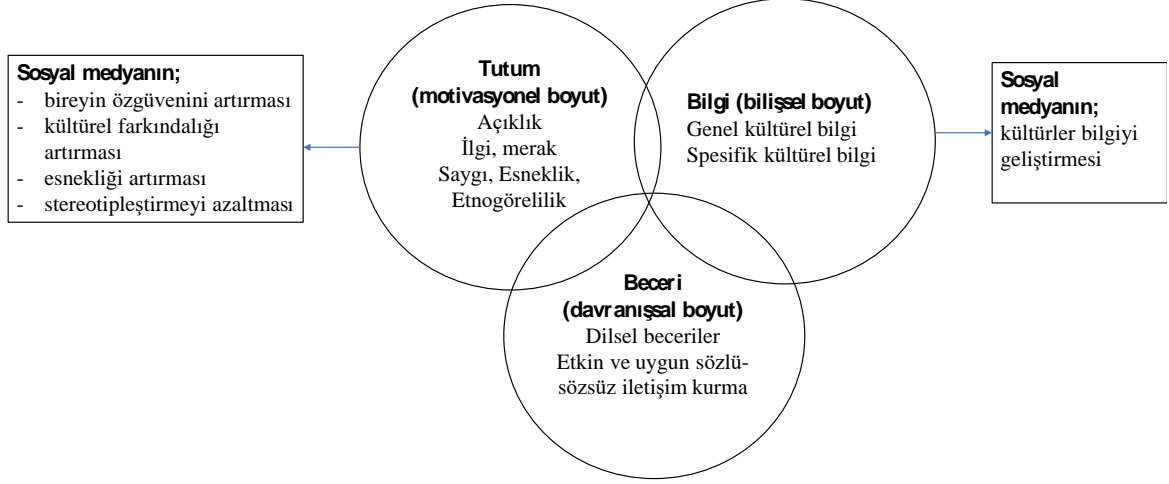
Test Statistics ^a						
	Kültürlerarası arkadaşlık	Kültürel bilgi	özgüven	Kültürel farkındalık	stereotip	esneklik
Mann-Whitney U	731.500	836.000	775.000	863.500	761.000	859.500
Wilcoxon W	1592.500	1697.000	1636.000	1724.500	1622.000	1720.500
Z	-3.622	-2.882	-3.291	-2.656	-3.369	-2.693
Asymp. Sig. (2-tailed)	.000	.004	.001	.008	.001	.007

a. Grouping Variable: onlinefriends

Sosyal ağ sitelerinde oluşturulan kültürlerarası gruplarda arkadaşlık kuran kişiler kurmayanlardan farklı olarak sosyal medyanın; kültürlerarası arkadaşlıkları geliştirdiğini, kültürel bilgiyi geliştirdiğini, kültürlerarası deneyimler için özgüveni artırdığını, kültürel farkındalığa olumlu katkı sağladığını, stereotipleştirmeyi azalttığını, kültürel farklılıklara karşı esnekliği artırdığını düşünmektedir. Sosyal ağlarda kültürlerarası arkadaşlık kuranlar ile kurmayanlar arasında anlamlı fark bulunan unsurların, kültürlerarası iletişim yeterliğinin tutum

ve bilgi boyutları ile ilişkili olduğu anlaşılmaktadır. Bulguların kültürlerarası iletişim yeterliği bileşenleri ile ilişkisi Şekil 1’de gösterilmektedir.

Şekil 1. Sosyal medyanın algılanan etkileri ve kültürlerarası iletişim yeterliği bileşenleri ilişkisi

Kültürlerarası iletişim yeterliğinin tutum boyutu, bireyin farklı kültürlerle karşı açık olması, saygı, ilgi ve merak duyması ve kültürel farklılıklar barındıran durumlarda esnek olmasını ifade etmektedir. Kültürel farklılıkların olduğu ortamlarda bireyin duyarlı ve esnek olması kültürlerarası iletişim yeterliğinin ön koşullarını oluşturmaktadır. Bilgi boyutu ise, bireyin kültürel farklılıklar konusunda hem genel bilgiye sahip olması hem de belirli kültürler hakkında spesifik bilgi sahibi olmasını ifade etmektedir. Kültürlerarası iletişim yeterliğinin yüksek düzeyde olması için hem olumlu tutumların yanı sıra yeterli bilgi sahibi olunması da gerekli bulunmaktadır. Bu bağlamda, sosyal ağ sitelerinde kültürlerarası arkadaşlık kuran uluslararası öğrenciler sosyal medyanın etkilerini daha çok tutum ve bilgi boyutlarında değerlendirmektedir.

Sosyal ağlarda farklı kültürlerden bireyler ile arkadaşlık kuranlar sosyal medyanın kültürlerarası arkadaşlık ilişkilerini geliştirmesi üzerinde bir etkisi olduğunu düşünmektedirler. Bu bulgu Masudah'ın (2017) nitel çalışmasının sonuçları ile tutarlılık göstermektedir. Masudah'ın (2017) çalışmasında uluslararası öğrenciler sosyal medyanın diğer yabancı öğrenciler ile yakınlık kurmada yardımcı olduğunu; sosyal medya aracılığıyla kurulan arkadaşlıklarını ileride de devam ettirmeyi umduklarını belirtmişlerdir.

Sosyal ağlarda kültürlerarası arkadaşlık kuranlar sosyal medyanın kültürlerarası deneyimler için özgüveni artırdığını, kültürel farkındalığa olumlu yönde katkı sağladığını ve kültürel farklılıklara karşı esnekliği artırdığını düşünmektedir. Macfadyen vd.'nin (2004)

çalışmasında uluslararası öğrencilerin %49'u sosyal ağ kullanımının farklı kültürlerden bireyler ile etkileşimde özgüveni artırdığını; yarıdan fazlası da sosyal ağ kullanımının esnekliklerini artırdığını ifade etmişlerdir.

Kültürlerarası iletişim engelleri biliş (değer ve normlar), duygu (tutumlar) ve davranış (dil, iletişim) düzeyinde gruplar arasındaki farklardan kaynaklanmaktadır (Spencer-Rogers ve McGovern, 2002). Bu engellerin başında stereotipleştirme gelmektedir. Bir kültürün tüm üyeleri aynı nitelikleri taşıyormuş gibi o kültüre atfedilen, çoğunlukla olumsuz, genel yargılamaları ifade eden stereotipleştirme (Aksoy, 2015, ss. 60-61) kültürel farklılıklara karşı olan olumsuz tutumları pekiştirmektedir. Araştırma grubunda sosyal ağ sitelerinde kültürlerarası arkadaşlık kuranlar, sosyal medyanın stereotipleştirmeyi azalttığı yönünde değerlendirme yapmaktadırlar.

Macfadyen vd.'nin (2004) araştırma sonuçlarına göre uluslararası öğrencilerin büyük çoğunluğu sosyal ağ sitelerinin yerel kültürün değer, inanç ve pratikleri ile ilgili bilgi edinmeye yardımcı olduğunu düşünmektedir. Benzer biçimde bu araştırmanın bulguları da sosyal ağ sitelerinde kültürlerarası arkadaşlık kuranların sosyal medyanın kültürel bilgiyi geliştirdiğini düşündüklerini göstermektedir. Kültürlerarası iletişim yeterliğinin bilgi boyutunda bireyler hem kültürler arasındaki temel benzerlikler ve farklılıklara ilişkin hem de belirli kültürlerin değer, norm, yaşam biçimi ile ilgili spesifik bilgiyi edinmektedirler. Bu bakımdan sosyal medyanın kültürlerarası etkileşim içinde bulunan öğrenciler için farklı kültürler hakkında bilgi sahibi olmayı kolaylaştırdığını ifade etmek mümkündür.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bireyler, gruplar ya da örgütler arasındaki kültürel farklılıklar belirgin olduğunda iletişim sorunları ile karşılaşılması mümkündür. İnternet aracılığıyla gerçekleşen iletişim ise bu sorunların karmaşıklaşması ve büyümesi potansiyelini taşımaktadır. Kültürlerarası iletişim kuram ve modellerinin çevrimiçi iletişim ortamları açısından ele alınması giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Sosyal medya sayesinde farklı kültürlerin her an karşılaşma imkânı bulunduğu küresel dünya için kültürlerarası diyalog ciddi bir önem arz etmektedir (Sawyer ve Chen, 2012). Yüz yüze olma halinin kısmen ya da tamamen ortadan kalktığı sosyal medya platformları bireylerin çevrimiçi iletişime katılarak sosyalleşmelerine olanak sunmaktadır. Shutter (2012) ve Chen'in (2012) önerdiği kültürlerarası yeni medya çerçevesinde yürütülen bu pilot çalışma, uluslararası öğrencilerin sosyal medyanın kültürlerarası etkileşim üzerindeki rolünü nasıl algıladığını incelemeyi amaçlamıştır.

Araştırmada uluslararası öğrencilerin sosyal medya kullanımları, sosyal ağ sitelerinde farklı kültürlerden bireyler ile arkadaşlık kurma tutumları, etkileşim düzeyleri ve sosyal medyanın etkileri ile ilgili düşünceleri sorgulanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunlukla sosyal ağ sitelerindeki kültürlerarası gruplara üye oldukları ve bu gruplarda gerçekleşen diyaloglara katıldıkları anlaşılmaktadır. Bulgular bu öğrencilerin sosyal medyanın kültürlerarası iletişim üzerindeki etkilerini olumlu olarak değerlendirdiklerini göstermektedir. Sosyal ağlarda farklı kültürlerden gelen bireyler ile arkadaşlık kuran uluslararası öğrenciler için sosyal medya kültürlerarası arkadaşlıkları geliştirmekte ve dolayısıyla kültürlerarası etkileşimi kolaylaştırmaktadır. Wang'ın (2012) çalışmasında Facebook'un öğrenciler arasında kültürlerarası etkileşim ve iş birliği oluşturmak için uygun bir platform olduğu, ancak kültürlerarası arkadaşlıkları devam ettirmenin bireye bağlı olduğu ileri sürülmektedir. Bekiroğlu ve Balcı (2014) ile Baksi vd.'nin (2019) çalışmalarında sosyal medyada farklı ülkelerden insanlar ile iletişim kurmanın kültürlerarası duyarlılık düzeyini artırdığı görülmektedir. Bu çalışmada sosyal ağları kültürlerarası arkadaşlık kurma ortamı olarak kullanan ve kullanmayanlar arasında sosyal medyanın etkilerine ilişkin değerlendirmelerde anlamlı farklar tespit edilmiştir. Sosyal ağlarda farklı kültürlerden bireyler ile arkadaşlık kuranlar sosyal medyanın kültürel bilgi, kültürlerarası özgüven, kültürel farkındalık ve esneklik üzerinde olumlu etkilerde bulunduğu yönünde değerlendirme yapmaktadır. Söz konusu unsurlar kültürlerarası iletişim yeterliğinin tutum ve bilgi boyutlarına denk gelmektedir. Sosyal medya kullanımı ile kültürlerarası iletişim yeterliğinin boyutları arasındaki ilişkinin ileriki araştırmalarda karma yöntemler ile daha kapsamlı bir biçimde ele alınması önerilmektedir.

Araştırmanın dikkat çekici bulgularından birisi, katılımcıların sosyal medyanın kültürlerarası iklimi ile ilgili genellikle olumlu atıflar yapmış olmalarıdır. Ancak sosyal medyada kültürlerarası iletişim açısından her zaman olumlu içerikler taşımadığı bilinmektedir. İnternet ortamında kişiler, gruplar ve organizasyonlar pek çok ön yargı, stereotipleştirme, ayrımcılık ve nefret söylemi ile karşılaşabilmekte ya da bunların doğrudan kaynağı olabilmektedir. Sosyal medya kullanıcıları bu türden iletişim, davranış ve söylem sorunları içeren mesajlara sıklıkla maruz kalabilmektedir. Dolayısıyla sosyal medyanın kültürlerarası iletişim üzerinde olumsuz etkilerinin de olması kaçınılmazdır. Bir öğrenme mecrası olarak sosyal medya bireylerin farklı kültürler hakkında yanlış bilgi edinmelerine, olumsuz tutumlar kazanmalarına ve kültürel farklılık içeren durumlarda çatışmaya daha açık hale gelmelerine yol açabilmektedir. Sosyal medya ve kültürlerarası iletişim alanında yapılacak olan çalışmalarda

bu sorunların dikkate alınması ve çözüm yollarının geliştirilmesi, kültürlerarası yeni medya alanını şüphesiz zenginleştirecektir.

KAYNAKÇA

- Aksoy, Z. (2015). *Kültürel Zekâ: Kültürlerarası İletişimde Çağdaş Bir Yaklaşım*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Aksoy, Z. (2016). Exploring Intercultural Communication in Expats' Social Media Groups, In the Proceedings of the International Conference on Studies in Humanities and Social Sciences [pp. 108-116], [URL: <http://eaamp.org/proceedingspdf.php?id=22>]
- Andrade, M., & Pischetola, M. (2016). Media and Information Literacy, Hate Speech and Education for Tolerance. *Media and Information Literacy: Reinforcing Human Rights, Countering Radicalization and Extremism*, 117.
- Aslan, Ş., & Uyar, S. (2019). Araştırma Yaklaşımlarının Seçimi. Ş. Aslan (Edt.), *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri: Nicel, Nitel ve Karma Tasarımlar İçin Bir Rehber* içinde (ss. 57-69). Konya: Eğitim Yayınevi.
- Baksi, A., Sürücü, H. A., & Duman M. (2019). Hemşirelik Öğrencilerinin Kültürler Arası Duyarlılıkları ve İlişkili Faktörlerin Değerlendirilmesi. *JAREN*, 5(1), 31-39.
- Başoğlu, U. D., & Yanar, Ş. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Medya Kullanım Amaçları ve Alışkanlıklarının Belirlenmesi. *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(2), 6-13.
- Batardière, M. T. (2015). Promoting Critical Thinking in Online Intercultural Communication. *The EuroCALL Review*, 23(1), 3-10.
- Bekiroğlu, O., & Balcı, Ş. (2014). Kültürlerarası iletişim duyarlılığının izlerini aramak: iletişim fakültesi öğrencileri örneğinde bir araştırma. *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 35(1), 429-459.
- Bennett, J. M. (2009). Cultivating intercultural competence: A process perspective. In D. Deardorff (Edt.), *The SAGE Handbook of Intercultural Competence* (pp. 121-140). California: sage Publications, Inc.
- Bonfadelli, H. (2017). Media Effects: Across and Between Cultures. *The International Encyclopedia of Media Effects*, 1-16.
- Chen, G. M. (2012). The Impact of New Media on Intercultural Communication in Global Context. *China Media Research*, 8(2), ss.1-10
- Chen, G. M., & Starosta, W. J. (2000). The development and validation of the intercultural sensitivity scale. *Human Communication*, vol. 3, 2000, pp. 1-15.

- Chetty, N., & Alathur, S. (2018). Hate speech review in the context of online social networks. *Aggression and violent behavior, 40*, 108-118.
- Coffey, A. J., Kamhawi, R., Fishwick, P., & Henderson, J. (2013). New media environments' comparative effects upon intercultural sensitivity: A five-dimensional analysis. *International Journal of Intercultural Relations, 37*(5), 605-627.
- Çakmak, S., & Müezzini, E. E. (2018). Sosyal Medya Kullanımının İletişim Becerileriyle İlişkisinin İncelenmesi. *Yeni Medya Elektronik Dergisi, 2*(3), 196-203.
- Çat, A. K., & Özsoy, S. (2018). Yeni Medyayla Değişen Kutlama Alışkanlıkları: Herkesin Bayramı Kutlu Olsun. *International Journal of Education Technology and Scientific Researches, 3*(7), 188-202.
- Deardorff, D. K. (2006). Identification and Assessment of Intercultural Competence as a Student Outcome of Internationalization. *Journal of Studies in International Education, 10*(3), 241-266. [SEP]
- Hall, E. T. (1959). *The Silent Language*, New York: Doubleday
- Hall, Edward T. (1976). *Beyond Culture*, New York: Anchor Press.
- Hall, Edward T., Mildred R. Hall (1987). *Hidden Differences: Doing Business With The Japanese*, New York: Doubleday.
- Forbush, E., & Foucault-Welles, B. (2016). Social media use and adaptation among Chinese students beginning to study in the United States. *International Journal of Intercultural Relations, 50*, 1-12.
- Hofstede, G. (1980). *Culture's Consequences: International Differences in Work-Related Values*, California: Sage Publications.
- Hofstede, G. (1984). Cultural dimensions in management and planning. *Asia Pacific journal of management, 1*(2), 81-99.
- Hoşgör, H., Koç Tütüncü, S., Gündüz Hoşgör, D., & Tandoğan, Ö. (2017). Üniversite öğrencileri arasında sosyal medyadaki gelişmeleri kaçırma korkusu yaygınlığının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *International Journal of Academic Value Studies, 3*(17), 213-223.
- Kotowski, M. R., & Dos Santos, G. M. (2010). The role of the connector in bridging borders through virtual communities. *Journal of Borderlands Studies, 25*(3-4), 150-158.
- Landau, A., Eisikovits, Z., & Rafaeli, S. (2019). Coping Strategies for Youth Suffering from Online Interpersonal Rejection. *Proceedings of the 52nd Hawaii International Conference on System Sciences, 2176-2185*, [URL: <https://hdl.handle.net/10125/59656>] internet adresinden 12 Nisan 2020 tarihinde edinilmiştir.
- Liu, L., & Zhang, Y. (2014). The Application of Constructivism to the Teaching of Intercultural Communication. *English Language Teaching, 7*(5), 136-141.

- Luijters, K., Van der Zee, K. I., & Otten, S. (2008). Cultural diversity in organizations: Enhancing identification by valuing differences. *International Journal of Intercultural Relations*, 32(2), 154-163.
- Macfadyen, L. P., Roche, J., & Doff, S. (2004). *Communicating across cultures in cyberspace: A bibliographical review of intercultural communication online* (Vol. 2). LIT Verlag Münster. [URL: <https://epub.ub.uni-muenchen.de/13955/1/13955.pdf>] adresinden 09.03.2020 tarihinde edinilmiştir.
- Mas'udah, D. (2017). The Use of Social Media in Intercultural Friendship Development. *Profetik: Jurnal Komunikasi*, 10(1), 5-20.
- McEwan, B., & Sobre-Denton, M. (2011). Virtual cosmopolitanism: Constructing third cultures and transmitting social and cultural capital through social media. *Journal of International and Intercultural Communication*, 4(4), 252-258.
- Ngai, P. (2019). Online Social Networking and Transnational-Competence Development Among International Students from Japan. *Journal of International Students*, 9(2), 432-459.
- Oetzel, J. G., McDermott, V. M., Torres, A., & Sanchez, C. (2012). The impact of individual differences and group diversity on group interaction climate and satisfaction: A test of the effective intercultural workgroup communication theory. *Journal of International and Intercultural Communication*, 5(2), 144-167.
- Pikhart, M. (2018). Multilingual and Intercultural Competence for ICT: Accessing and Assessing Electronic Information in the Global World. In the Proceedings of the International Conference on Multimedia and Network Information System (pp. 273-278). Springer.
- Rigamonti, E., & Scott-Monkhouse, A. R. (2015). Raising self-awareness and developing intercultural competence by activating personal filters. *CASALC Review*, 1, 24-38.
- Sawyer, R., & Chen, G. M. (2012). The impact of social media on intercultural adaptation. *Intercultural Communication Studies*, 21, pp. 151-169.
- Shuter, R. (2012). Intercultural new media studies: The next frontier in intercultural communication. *Journal of Intercultural Communication Research*, 41(3), 219-237.
- Spencer-Rodgers, J., & McGovern, T. (2002). Attitudes toward the culturally different: The role of intercultural communication barriers, affective responses, consensual stereotypes, and perceived threat. *International journal of intercultural relations*, 26(6), 609-631.
- Spitzberg, B. H. (2000). A Model of Intercultural Communication Competence. *Intercultural communication: A reader*, 9, 375-387. [SEP]

- Spitzberg, B. H., & Changnon, G. (2009). Conceptualizing intercultural competence. In D. Deardorff (Edt.), *The SAGE Handbook of Intercultural Competence* (pp. 2-52). California: sage Publications, Inc.
- Vurdien, R. (2014). Social Networking: Developing Intercultural Competence and Fostering Autonomous Learning. S. Jager, L. Bradley, E. J. Meima ve s. Thouesney (Eds). CALL Design Principles and Practice; In the Proceedings of the 2014 EUROCALL Conference, Groningen-The Netherlands [pp. 398-402]. Dublin: Research Publishing Net.
- Wang, C. M. (2012). Using Facebook for cross-cultural collaboration: The experience of students from Taiwan. *Educational Media International*, 49(1), 63-76.